

List do papieża Franciszka w odpowiedzi na Laudate Deum

Jego Świątobliwość

Papież Franciszek

Watykan

Wasza Świątobliwość,

Dziękując serdecznie za adhortację Laudato Deum, my – liderzy organizacji, których członkowie uważają zwierzęta za dzieci tego samego co oni Ojca, i za św. Franciszkiem – za naszych braci i siostry - prosimy Waszą Świątobliwość o odniesienie się na COP28 do negatywnego oddziaływania obecnego systemu produkcji żywności oraz o osobne nauczanie dotyczące moralności w relacjach człowiek — zwierzę.

Prosimy o podniesienia w czasie COP28 alarmu w sprawie oddziaływania systemu produkcji żywności, o czym nie ma mowy w porozumieniu paryskim. Prosimy, aby Wasza Świątobliwość wykorzystała swój wpływ, aby zachęcić do podjęcia wspólnych działań w celu ochrony naszej przyszłości. Johan Rockström, dyrektor Potsdam Institute for Climate Impact Research, mówi: "Ostateczna bitwa o to, czy uda się nam osiągnąć założone w Paryżu cele klimatyczne, zależy od tego, czy jesteśmy w stanie przekształcić globalny system żywnościowy".

W tym roku naukowcy potwierdzili, że przekroczyliśmy już sześć z dziewięciu granic wytrzymałości planety. Wspomniany wcześniej, najwyższej klasy specjalista Johan Rockström mówi: "Sposób, w jaki produkujemy żywność na świecie, jest głównym powodem, dlaczego przekroczyliśmy granice planetarnej wytrzymałości. Jest to największe zagrożenie dla stabilności planety i systemów podtrzymywania życia, począwszy od zasobów pitnej wody, zapylaczy i zdrowej gleby, skończywszy na generowaniu opadów deszczu oraz jakości wody i powietrza. Obecna produkcja żywności zagraża naszej przyszłości".

Przemysł wykorzystujący zwierzęta jest nie tylko nieetyczny, niegodny człowieka XXI wieku, ale jest odpowiedzialny za ogromną część emisji gazów cieplarnianych. Dążenie do coraz większego postępu technologicznego i stymulowanie sztucznych pragnień konsumentów niestety nie mają moralnych granic, a nastawiony na zysk przemysł wciąż zaprzecza lub ukrywa prawdę o wielkich szkodach, jakie wyrządza zwierzętom, środowisku i ludzkiemu zdrowiu.

Według raportu IPCC z 2023 r. systemy produkcji żywności są obecnie odpowiedzialne za aż jedną trzecią wszystkich emisji i są główną przyczyną utraty różnorodności biologicznej.¹ Z szacowanych 8 milionów gatunków roślin i zwierząt, około 1 milion jest zagrożonych wyginięciem.² W wielkim tempie tracimy bezpowrotnie bioróżnorodność genetycznej roślin i zwierząt.³ Rozbuchana produkcja zwierzęca przeznaczona głównie dla bogatych społeczeństw przyczynia się do głodu ludzi w wielu miejscach na Ziemi⁴, powoduje choroby i epidemie.⁵

Według wielu naukowców wycofywanie się z hodowli zwierząt na rzecz produkcji roślinnej stanowi najbardziej bezpośrednią i realistyczną szansę na odwrócenie trendu klimatycznych i środowiskowych zmian.^{6,7}

Wasza Świątobliwość mówi o konieczności troski o pozaludzkie życie na Ziemi. Potwierdzają to pierwsze zdania adhortacji *Laudato Deum* o wrażliwości Jezusa na stworzenia swego Ojca i o wróblach, z których „żaden nie jest zapomniany w oczach Bożych”. I dalej, słowa o tym, że inne stworzenia tego świata przestały być naszymi towarzyszami podróży i stały się naszymi ofiarami, zasobami na naszych usługach. Wcześniej, w encyklice *Laudato si'*, czytaliśmy, że zwierzęta mają wartość samą w sobie, a człowiek musi odrzucić despotyczne panowanie i szanować ich naturę. Człowiek nie jest bowiem celem, dla którego istnieją. Te słowa nie pozostawiają wątpliwości, że Wasza Świątobliwość wie, że zwierzętom dzieje się współcześnie ogromna krzywda.

Te myśli zawarte w nauczaniu Waszej Świątobliwości wciąż nie są jednak powiązane z realiami i nie są wystarczająco czytelne dla ludzi. Dla większości nadal nie jest jasne, z kim mamy wspólne „więzy pochodzenia”, o których mówi Wasza Świątobliwość, i co praktycznie oznacza przywracanie zamierzonej przez Boga harmonii w Stworzeniu.

Ludzie wolą nie wiedzieć, co dzieje się za murami hodowli, rzeźni i laboratoriów. Nie wierzą licznym raportom i reportażom. Ewolucyjne i kulturowe nawyki powodują, że wykorzystywane zwierzęta są tak naprawdę poza kręgiem empatii i moralności. A przecież, każde z tych bilionów zwierząt, jest osobnym wartościowym indywiduum, przerażonym, doznającym fizycznego i psychicznego bólu. Naukowa wiedza o ich

---

¹ Report IPCC, 2023 <https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/>

² The State of Food Security and Nutrition in the World (SOFI) Report, 2022 <https://www.fao.org/documents/card/en/c/cc0639en>

³ E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, H. T. Ngo, Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES, 2019)

⁴ M. Exposito-Alonso, T. R. Booker, L. Czech, T. Fukami, L. Gillespie, S. Hateley, C. C. Kyriazis, P. L. M. Lang, L. Leventhal, D. Nogues-Bravo, V. Pagowski, M. Ruffley, J. P. Spence, S. E. Toro Arana, C. L. Weiß, E. Zess, Genetic diversity loss in the Anthropocene. *Science* 377, 1431–1435 (2022)

⁵ Extinction or Regeneration Conference Transforming food systems for human, animal and planetary health, 11-12 May 2023, London. <https://www.extinctionconference.com/event/8b5c7ac3-d913-464c-81b2-df7eabd85d92/summary>

⁶ Monika Zurek, Aniek Hebinck, Odirilwe Selomane. Climate change and the urgency to transform food systems, *Science* 2022, 23 Jun 2022, v. 376, no 6600, pp. 1416-1421

⁷ Svetlana V. Feigin et al. Proposed solutions to anthropogenic climate change: A systematic literature review and a new way forward. *Helyion*, 2023, v.9, 9, e20544

doznaniach i potrzebach jest już ogromna, więc brak przeciwdziałania tej krzywdzie jest ludzką winą i grzechem.

Podobnie jak biedni tego świata zwierzęta są niewinne i bezbronne wobec przemocy. Chrystus stanąłby w ich obronie. Mimo to tak wielu ludzi, i co bolesne tak wielu chrześcijan, jest obojętnych na ich krzywdę. Słowa Papieża o „uniwersalnej rodzinie” są dla nich tylko słowami.

Dlatego tak bardzo potrzeba wyraźnego i przekonującego nauczania, że żadne zwierzę nie jest zapomniane w Bożych Oczach i każdemu należy się szacunek i troska. Nie tylko „wróblom”, ale także dręczonym w przemysłowych hodowlach: świniom, krowom, kurczakom, rybom. Także zwierzętom torturowanym dla ludzkiej rozrywki, zwierzętom w transportach, w laboratoriach, i tym, które cierpią głód, palą się żywcem w pożarach lasów, czy umierają w zatrutych wodach

Nauczanie w tej sprawie jest konieczne dlatego, że bez naprawienia relacji ludzie-zwierzęta, nie będzie pojednania człowieka ze światem. Niemożliwe będzie wyzbycie się przemocy. Bez zmiany tego, jaką i jak produkujemy żywność, nie powstrzymamy też zmian klimatycznych. Nie będzie nigdy harmonii w Stworzeniu, jeżeli będziemy sprowadzać zwierzęta do rzeczy i produktów, które mają zaspokajać apetyty i zachcianki człowieka.

Prawda o nadużyciach ludzkiej władzy nad zwierzęcymi braćmi i siostrami wypowiedziana przez Waszą Świątobliwość — duchowy i etyczny autorytet — może bardzo wiele zmienić.

Jeszcze raz, dziękując za wszystko, co Wasza Świątobliwość robi dla obudzenia świadomości ekologicznej ludzi, bardzo prosimy o moralną ocenę współczesnych praktyk przemysłu eksploatującego zwierzęta i innych praktyk, które gwałcą zwierzęcą naturę, są zgubne dla środowiska i są tak naprawdę hańbią współczesnego człowieka.

Z szacunkiem prosimy o wezwanie społeczeństw do ograniczenia konsumpcji produktów zwierzęcych, przekształceń w systemach produkcji żywności w kierunku produkcji roślinnej i etycznego, wrażliwego traktowania zwierząt. To będzie potężna część odpowiedzi na kryzys klimatyczny.

Jesteśmy pewni, że słowa prawdy, a także przykład płynący ze strony Stolicy Apostolskiej oraz innych instytucji Kościoła, przyniosą wiele dobra. Byłyby też wielką pomocą w naszej oddolnej pracy na rzecz naprawy stosunku ludzi do reszty czującego Stworzenia.

Z wyrazami głębokiego szacunku,

Międzywyznaniowa Koalicja Wegańska, Traktat Roślinny (Plant Based Treaty) i Farm Forward

Interfaith Vegan Coalition Member Organizations & Signatories

- A Prayer for Compassion Film
- All-Creatures.org
- American Vegan Society
- Animals' Prayer Flag Project
- Bhakti Marga
- Catholic Action for Animals
- Christian Animal Rights Association
- Christian Vegetarian Association
- Christians for Animals (Poland)
- Circle of Compassion
- Climate Healers
- Committee of Consciousness
- Compassion Consortium
- Compassionate Living
- Compassionate Spirit
- Concern for Helping Animals in Israel
- Creation Care Church
- Dharma Voices for Animals
- Green Islam

- Faith Action for Animals
- Fraternité pour le Respect Animal (France)
- God's Creatures Ministry
- In Defense of Animals
- Interfaith Vegan Alliance
- Jewish Veg
- Karuna Music and Art
- Main Street Vegan Academy
- Million Vegan Grandmothers
- One Love Animal Connection Ministry
- PETA Lambs
- Quaker Animal Kinship
- SARX
- Seeds to Inspire Foundation
- Shamayim: Jewish Animal Advocacy
- St. Francis Alliance
- The Black Vegan Experience
- The Spiritual Forum
- The Vegan Museum
- Together in Creation
- United Poultry Concerns
- Vegan Spirituality
- Vegan World 2026
- World Vegan Assembly

Partner Organization

- Animal Interfaith Alliance

Allies

- CreatureKind
- Episcopal Network for Animal Welfare
- the Wellbeing
- Unitarian Universalist Animal Ministry

Affiliations

- Compassion for All Animals Partner with the Charter for Compassion